

Katriina Martikainen

Till kommun- och stadsstyrelserna
Till kommunernas centrala valnämnder

Kommunala valmyndigheters uppgifter vid kommunal- och välfärdsområdesval, valfinansiering och valaffischering utomhus

Kommunal- och välfärdsområdesval 13.4.2025

Söndagen 13.4.2025 förrättas samtidigt kommunalval och välfärdsområdesval (nedan kommunal- och välfärdsområdesval) i enlighet med 143 a § och 144 § i [vallagen \(714/1998\)](#). Vid ordnandet av kommunalvalet tillämpas vallagen och de bestämmelser som gäller kommunalval i [kommunallagen \(410/2015\)](#). Bestämmelser om val finns dessutom i [Finlands grundlag \(731/1999\)](#). Vid förrättandet av välfärdsområdesval tillämpas enligt [lagen om välfärdsområden \(611/2021\)](#) vad som föreskrivs i vallagen.

I detta cirkulär redogörs för de kommunala valmyndigheternas uppgifter vid både kommunal- och välfärdsområdesvalet, valet av kommunala valmyndigheter och deras jäv i valorganen, kandidatuppställningen vid kommunalvalet, arrangemangen kring förhandsröstningen samt valfinansieringen. Därtill ges anvisningar om valaffischeringen utomhus. Valbarheten till kommunfullmäktige, kommunens övriga organ och samkommunens organ kommer att behandlas i separata cirkulär.

Val förrättas genom att det ordnas förhandsröstning, brevröstning och röstning på valdagen. **I bägge valen svarar kommunerna för anordnandet av förhandsröstningen och röstningen på valdagen i Finland.** Utrikesministeriet svarar för ordnandet av förhandsröstningen utomlands. Justitieministeriet svarar för ordnandet av brevröstningen.

Bägge valen har **samma tidsplan**. Kandidatansökningarna ska lämnas in till valmyndigheten senast tisdag 4.3.2025 (ansökningarna vid kommunalvalet lämnas in till den kommunala centralvalnämnden och ansökningarna vid välfärdsområdesvalet till välfärdsområdesvalnämnden). Kandidatuppställningen fastställs torsdag 13.3.2025. Förhandsröstningen sker 2–8.4.2025 i Finland och 2–5.4.2025 utomlands. Den egentliga valdagen i bägge valen är söndag 13.4.2025.

Vid allmänna val är **Justitieministeriet** högsta valmyndighet och har **det allmänna ansvaret** för förrättandet av valet. Ministeriet koordinerar valberedningen och svarar för anvisningar till andra myndigheter. Ministeriet upprätthåller och utvecklar också valdatasystemet (VAT). Vid allmänna val förmedlar Justitieministeriet med stöd av 10 § vallagen valanvisningar för valförrättningen till de behöriga valmyndigheterna. Valanvisningarna preciserar de lagstadgade förfarandena vid val. Justitieministeriets valanvisningar och VAT-anvisningar publiceras senare på ministeriets valsidor på adressen www.vaalit.fi/sv. På webbplatsen finns också allmän information om

kommunal- respektive välfärdsområdesvalet 2025. Ministeriet kommer även att ordna valutbildningar och valkliniker.

I Justitieministeriets meddelande ([16.9.2024 VN/17690/2024](#)), som har sänts till kommunerna, ges några synpunkter på vad det praktiska genomförandet av dessa två samtidiga val innebär, främst ur valmyndigheternas synvinkel. I meddelandet hänvisas bland annat till 188 § 3 mom. i vallagen, enligt vilken välfärdsområdet ersätter kommunen för de kostnader som enbart föranleds av välfärdsområdesvalet.

Som ett resultat av Finansministeriets, Justitieministeriets och Kommunförbundets gemensamma förhandlingar har man utarbetat en rekommendation om kostnadsfördelningen. Enligt rekommendationen är den ersättning som välfärdsområdet betalar 1,4 euro för varje röstberättigad som antecknats i kommunens lagakraftvunna rösträttsregister. Dessutom har Helsingfors stad möjlighet att fakturera varje välfärdsområde med ett belopp på 0,10 euro för varje röstberättigad i ett välfärdsområde som förhandsröstat i Helsingfors. Kommunen och välfärdsområdet kan också tillsammans komma överens om ersättningsmekanismen. Det är befogat att ingå ett skriftligt avtal om saken.

På Kommunförbundets valsidor www.kommunalval.fi sammanställer vi under hösten 2024 mångsidig information om kommunerna och de samtidiga kommunal- och välfärdsområdesvalen. På webbplatsen finns material för väljarna, kandidaterna och medierna. Dessutom tar vi fram färdigt kampanjmaterial för kommunerna. Det är önskvärt att kommunerna lyfter fram valen i sina egna kanaler: på webbplatsen, i sociala medier och i tryckt material.

Mer information: [Kommunförbundets blankett för begäran om rådgivning](#)
(Kommunforbundet.fi)

Innehåll:

Kommunal- och välfärdsområdesval 13.4.2025

Rösträtt

Röstningsområden och valkretsar

Ändringar i kommunindelningen och förrättande av kommunalval

Kommunernas valmyndigheter

Den kommunala centralvalnämnden

Valnämnd och valbestyrelse

Valförrättare

Valbiträden på röstningsställena på valdagen

Antal fullmäktigeledamöter i kommunen

Kandidatuppställning vid kommunalval

Förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen

Röstningsställets tillgänglighet, möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att delta och bevarandet av valhemligheten

Valfinansiering

Valaffischering utomhus

Valaffischering på kommunernas tillståndspliktiga områden

Kommunens avgiftsbelagda valaffischplatser

Reklam och annonsering invid vägar

Rösträtt

Bestämmelser om rösträtt vid kommunalval finns i grundlagen (14 §) och kommunallagen (20 §). Bestämmelser om rösträtt vid välfärdsområdesval finns i lagen om välfärdsområden (28 §).

Rösträtt i kommunalval har finska medborgare samt medborgare i andra EU-medlemsstater och isländska och norska medborgare som senast på valdagen, dvs. 13.4.2025, fyller 18 år och som har kommunen i fråga som sin hemkommun 21.2.2025 enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet.

Rösträtt i välfärdsområdesval har finska medborgare samt medborgare i andra EU-medlemsstater och isländska och norska medborgare som senast på valdagen, dvs. 13.4.2025, fyller 18 år och vars hemkommun hör till välfärdsområdet i fråga.

Rösträtt i **både kommunal- och välfärdsområdesvalet** har också andra utlänningar som uppfyller villkoren ovan, om de 21.2.2025 har haft hemkommun i Finland i två år, dvs. från 21.2.2023. I kommunallagen och i lagen om välfärdsområden finns dessutom likalydande bestämmelser om förutsättningarna för rösträtt för personer som är anställda inom EU eller en i Finland verksam internationell organisation och för personer som är familjemedlemmar till sådana personer.

För valbarhet gäller däremot hemkommunen enligt lagen om hemkommun. Vilken kommun en person har rösträtt i bestäms således enligt situationen 21.2.2025. En person kan alltså sakna rösträtt i den kommun där han eller hon kandiderar. Rösträttsdatasystemet är gemensamt för bägge valen och för varje röstberättigad har antecknats två rösträtter (exkl. helsingforsbor som endast har rösträtt i kommunalvalet).

Uppgifter om alla röstberättigade införs i det **rösträttsregister** som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata upprättat. **Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata** ska se till att uppgifterna i rösträttsregistret finns framlagda för kontroll och sända ut meddelandekort till väljarna.

Röstningsområden och valkretsar

Den röstberättigades röstningsställe på valdagen bestäms av röstningsområdet. Vid bägge valen iakttas samma **indelning i röstningsområden**. Beslut om röstningsområdena fattas enligt prövning av kommunfullmäktige (8 § i vallagen).

Kommunen utgör ett röstningsområde, om det inte är nödvändigt att dela in den i flera röstningsområden. Om ett beslut om ändring i kommunindelningen har meddelats efter beslutet om röstningsområdena, ska fullmäktige eller, om ministeriet har fattat beslut om ändringen, kommunstyrelsen utan dröjsmål se över röstningsområdesindelningen. Fullmäktige ska också bestämma till vilket röstningsområde de personer hör som i befolkningsdatasystemet inte har antecknats vid någon fastighet.

Den genom fullmäktiges beslut ändrade röstningsområdesindelningen gäller vid val och folkomröstningar som förrättas från och med 1.1.2025, om fullmäktiges beslut har fattats och det har anmälts till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (MDB) senast 30.8.2024. Om röstningsområdena förblir oförändrade behöver detta inte meddelas. Mer information finns i det brev som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata tillsänt kommunstyrelserna [22.5.2024, DVV/V/01119/2024](#). Justitieministeriet har rekommenderat i meddelandet [16.9.2024 VN/17690/2024](#) att

antalet röstningsområden åtminstone inte ska minskas utan vägande skäl, och desutom konstaterat att användningen av rösträtsregistret vid röstningen på valdagen inte är en grund för att minska antalet röstningsområden.

Vid kommunalval utgör kommunen en **valkrets** och vid välfärdsområdesval är välfärdsområdet valkrets (7 § i vallagen). I kommunalval kan man rösta på en kandidat i den egna hemkommunen. I välfärdsområdesval kan man rösta på en kandidat i det egna välfärdsområdet. Den röstberättigades välfärdsområde bestäms enligt hemkommunen. Det finns 21 välfärdsområden. Helsingforsborna röstar inte i välfärdsområdesvalet eftersom staden ansvarar för social- och hälsovården och räddningsväsendet i Helsingfors. Välfärdsområdesval förrättas inte heller i landskapet Åland.

Den röstberättigade ska bestyrka sin identitet.

Ändringar i kommunindelningen och förrättande av kommunalval

Om en ändring av kommunindelningen träder i kraft vid ingången av år 2026, ska kommunalvalet enligt 23 § i [kommunstrukturlagen](#) (1698/2009) förrättas i de kommuner som berörs av ändringen **med iakttagande av den nya kommunindelningen**. När kommuner går samman beslutar den nya kommunens **sammanslagingsstyrelse om indelningen i röstningsområden samt tillsätter centralvalnämnden, valnämnderna och valbestyrelserna**.

Om en del av en kommun överförs till en annan kommun ska fullmäktige i den mottagande kommunen till den kommunala centralvalnämnden förutom de medlemmar som enligt vallagen hör till nämnden välja en eller flera medlemmar och ersättare från det område som ska överföras, om förhållandet mellan detta områdes invånarantal och kommunens invånarantal förutsätter det. Om det med anledning av överföringen av en del av en kommun i kommunen bildas ett nytt röstningsområde, som omfattar det område som ska överföras till kommunen, ska kommunstyrelsen i kommunen i fråga i valnämnden för röstningsområdet välja in extra medlemmar enligt proportionen ovan (23 § i kommunstrukturlagen).

De kommuner som går samman ska i sammanslagningsavtalet komma överens om antalet fullmäktigeledamöter i den nya kommunen på det sätt som anges i 16 § 1 mom. i kommunallagen (25 § i kommunstrukturlagen).

Kommunernas valmyndigheter

Kommunernas valmyndigheter är de kommunala centralvalnämnderna, valnämnderna, valbestyrelserna, valförrättarna på det allmänna förhandsröstningsstället och vid hemmaröstningen samt valbiträdena på röstningsställena på valdagen.

Enligt 9 a § i vallagen ska valmyndigheterna sköta sitt uppdrag opartiskt. Genom bestämmelsen vill man understryka vikten av att valförrättningen ska vara ärlig och opartisk. För att stärka denna allmänna regel har det föreskrivits i vallagen om vissa begränsningar för vem som är **behörig** att vara valmyndighet.

Enligt 14 § i vallagen finns det bestämmelser om **jäv** för centralvalnämndens medlemmar och deras ersättare i 27–30 § i förvaltningslagen. Förvaltningslagens bestämmelser om jäv tillämpas däremot inte på valnämndens och valbestyrelsens medlemmar eller på deras ersättare eller på valförrättarna (16 och 17 § i vallagen). Motiveringen är att dessa valmyndigheters uppgifter och verksamhet kan jämföras

med faktisk förvaltningsverksamhet. Alla valmyndigheters verksamhet styrs dock av den allmänna bestämmelsen 9 a § i vallagen, om förpliktande till **opartisk** skötsel av uppdraget.

På medlemmar av den kommunala centralvalnämnden, valnämnden eller valbestyrelsen samt på valförrättare tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt **tjänsteansvar** när de är verksamma som i vallagen avsedda valmyndigheter (185 § i vallagen). På alla valmyndigheter (inklusive valbiträden) tillämpas bestämmelserna i 14 kap. 4 § i strafflagen om förvanskande av valresultat (186 § i vallagen).

Den kommunala centralvalnämnden

För de talrika **praktiska arrangemangen** kring kommunal- och välfärdsområdesvalen ansvarar den kommunala centralvalnämnden, som tillsattes av fullmäktige efter kommunalvalet 2021 för hela valperioden (13–14 § i vallagen).

En medlem eller ersättare i den kommunala centralvalnämnden som enligt en kandidatansökan som lämnats till centralvalnämnden har uppställts som kandidat för ett parti eller en valmansförening kan inte delta i centralvalnämndens arbete vid valet i fråga (13 § 2 mom. i vallagen). Bestämmelsen **gäller endast kommunalval**, eftersom kandidatansökan i det valet endast lämnas in till den kommunala centralvalnämnden. En medlem eller ersättare i centralvalnämnden som kandiderar i kommunalvalet har därför skäl att överväga att anhålla om befrielse från sitt uppdrag. Då kan en ny medlem eller ersättare väljas i stället.

Vid välfärdsområdesval är den kommunala centralvalnämndens uppgifter mindre och en kandidat kan sålunda delta i den kommunala centralvalnämndens arbete vid de samtidiga kommunal- och välfärdsområdesvalen, givetvis förutsatt att han eller hon inte är kandidat även i kommunalvalet. Man bör dock komma ihåg att centralvalnämndens medlemmar och ersättare omfattas av bestämmelserna om jäv i förvaltningslagen. Vid de samtidiga kommunal- och välfärdsområdesvalen har den kommunala centralvalnämnden många sådana uppgifter som en kandidat i välfärdsområdesvalet uppenbart inte skulle kunna delta i på grund av jävsbestämmelserna.

Ett partis eller en valmansförenings valombud får inte vara medlem eller ersättare i den kommunala centralvalnämnden (151 § i vallagen). Detta **gäller såväl kommunalval som välfärdsområdesval**. Den som är vald till valombud bör begära befrielse från uppdraget som medlem eller ersättare i centralvalnämnden.

Den kommunala centralvalnämnden anställer en sekreterare och annan behövlig personal. Centralvalnämndens medlemmar eller sekreterare bör inte vid sidan av sin uppgift fungera som någon annan valmyndighet.

Den kommunala centralvalnämnden är beslutför med fem medlemmar. Om en ersättare har avlidit, har förhinder eller är jävig, får kommunstyrelsen vid behov utse en tillfällig ersättare.

Den kommunala centralvalnämnden sköter bland annat

- uppgifter kring kandidatuppställningen vid kommunalvalet (30–45 § och 145–156 §)
 - o uppgifter kring kandidatuppställningen vid välfärdsområdesvalet sköts däremot av välfärdsområdesvalnämnden, som tillsattes av välfärdsområdesfullmäktige efter välfärdsområdesvalet 2022 för hela valperioden (30–45 §, 143 b-143 k § i vallagen)
- alla röstningsarrangemang som gäller båda valen i kommunen (information, rekrytering och utbildning av valförrättare, behandling av valmaterial, införande av valdatasystemet samt andra förberedelser inför röstningen på valdagen, förhandsröstningen och röstningen på anstalt)
- uppgifter i anslutning till vallängderna
- granskningen av förhandsröstnings- och brevröstningshandlingarna vid båda valen
- räkningen av förhandsröster och kontrollräkningen av de röster som har avgetts på valdagen vid båda valen
- fastställandet av röstetalen i rösträkningssystemet vid båda valen
- anmälan om röstetalet vid välfärdsområdesvalet till välfärdsområdesvalnämnden samt
- fastställandet av valresultatet vid kommunalvalet
 - o fastställandet av valresultatet vid välfärdsområdesvalet sköts av välfärdsområdesvalnämnden (143 l § i vallagen).

Om en **ny medlem eller ersättare måste väljas** i stället för en medlem eller ersättare i centralvalnämnden, ska man vid valet beakta bestämmelserna om **valbarhet** till kommunens förtroendeuppdrag, **samtycke** till att ta emot uppdraget samt **politisk jämlikhet och jämställdhet**.

Medlemmarna och ersättarna i centralvalnämnden ska uppfylla de allmänna kriterierna för valbarhet (71 § i kommunallagen). En person som är anställd hos kommunen och lyder under nämnden är inte valbar till centralvalnämnden (74 § 1 mom. i kommunallagen). Både medlemmarna och ersättarna ska i den utsträckning det är möjligt företräda de grupper av väljare som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. I valet av valorgan ska man också beakta [jämställdhetslagens](#) krav separat för medlemmarna och ersättarna. Enligt 4 a § 1 mom. i jämställdhetslagen ska kvinnor och män vara representerade till minst 40 procent vardera. Dessutom får endast den väljas till ett förtroendeuppdrag som före valet har gett sitt samtycke till det (70 § i kommunallagen).

Enligt 14 § i vallagen finns det bestämmelser om **jäv** för den kommunala centralvalnämndens medlemmar och deras ersättare i 27–30 § i [förvaltningslagen](#). Exempelvis en kandidats make eller maka som är medlem i centralvalnämnden är jävig att delta i fastställandet av kandidatuppställningen när det gäller kandidaten i fråga, räkningen av förhandsrösterna, kontrollräkningen och fastställandet av valresultatet.

På den kommunala centralvalnämnden tillämpas inte förvaltningsstadgans bestämmelser om kommunstyrelsens företrädare och kommundirektörens eller borgmästarens rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden. Centralvalnämnden beslutar om rätt att närvara och yttra sig vid nämndens sammanträden för andra personer än de som på grund av sina uppgifter enligt denna lag har rätt att delta i sammanträdena. På den kommunala centralvalnämnden tillämpas inte heller förvaltningsstadgans bestämmelser om rätten att ta upp ett ärende till behandling i ett högre organ.

Centralvalnämnden ska lämna sina kontaktuppgifter till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata på det sätt som myndigheten föreskriver.

Valnämnd och valbestyrelse

Kommunstyrelsen ska enligt 15 § i vallagen i god tid före val tillsätta

1. för varje röstningsområde en **valnämnd**, som består av ordförande, vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett nödvändigt antal ersättare, dock minst tre, samt
2. för förhandsröstning som verkställs i anstalter en eller flera **valbestyrelser**, som består av ordförande, vice ordförande och en annan medlem samt ett behövt antal ersättare, dock minst tre.

De valnämnder och valbestyrelser som tillsatts för kommunalvalet **är samtidigt också valnämnder och valbestyrelser för välfärdsområdesvalet**. Valnämnder och valbestyrelser tillsätts alltså inte separat för kommunalval och separat för välfärdsområdesval.

Valnämndens uppgift är att ordna röstningen på valdagen inom röstningsområdet, utföra en preliminär rösträkning av inlämnade röstsedlar inom området och vidarebefordra röstsedlarna till den valmyndighet som utför kontrollräkningen. **Valbestyrelsens** enda uppgift är att ordna förhandsröstning i de anstalter som avses i 9 § vallagen och sända de ytterkuvert som samlats in vid omröstningen till de kommunala centralvalnämnderna.

Valnämnden och valbestyrelsen är **beslutföra med tre medlemmar**.

En kandidat som är uppställd i någotdera valet kan inte vara medlem eller ersättare i en **valnämnd**.

En kandidat i någotdera valet eller kandidatens make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara medlem eller ersättare i en **valbestyrelse**. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap. Om en kandidat och en medlem i valbestyrelsen hör till samma kommun, välfärdsområde eller valkrets, blir medlemmen icke-behörig att delta i valbestyrelsen (RP 16/2016 rd har inte tagit ställning till detta, se Tarasti-Jääskeläinen, Vaali- ja puoluelainsäädäntö, 2022, s. 163).

Valbestyrelsen har striktare begränsningar i behörigheten än valnämnden, eftersom förrättandet av röstning på anstalt anses förutsätta en mer förstärkt opartiskhet hos valmyndigheten.

Valbarheten till valnämnder och valbestyrelser följer i övrigt det som sägs om valbarhet till nämnder och kommittéer i kommunallagen (71 och 74 §). Det finns i sig ingenting som hindrar att en och samma person väljs både till en valnämnd och till en valbestyrelse, men då måste personen vara valbar till båda organen.

Det bör nämnas att ett partis eller en valmansförenings valombud inte har något hinder att vara verksam i valnämnden eller valbestyrelsen.

Medlemmar och ersättare ska väljas bland valbara invånare i kommunen så att varje valnämnd och valbestyrelse i mån av möjlighet företräder de väljargrupper som vid föregående kommunalval ställde upp kandidater i kommunen. Medlemskapet är

alltså inte bundet till partier som antecknats i partiregistret, utan till de väljargrupper som förekom i det föregående kommunalvalet. Utöver partierna är det till exempel fråga om gemensamma listor. Den politiska representationen granskas separat för medlemmarna respektive ersättarna.

Sammansättningen granskas också enligt jämställdhetslagen så att kvinnor respektive män ska vara representerade både som ordinarie medlemmar och som ersättare till minst 40 %. När valbestyrelsen dock har endast tre medlemmar, kan den minimikvot på 40 procent som föreskrivs i jämställdhetslagen inte iakttas utom i fråga om det ena könet.

Ersättarna i en valnämnd eller en valbestyrelse ska anges i den ordning de träder i stället för medlemmarna.

Förvaltningslagens bestämmelser om jäv tillämpas inte på valnämndens och valbestyrelsens medlemmar eller på deras ersättare (16 § i vallagen). Motiveringen är att dessa valmyndigheters uppgifter och verksamhet kan jämföras med faktisk förvaltningsverksamhet. Alla valmyndigheters verksamhet styrs dock av den allmänna bestämmelsen 9 a § i vallagen, om förpliktande till **opartisk** skötsel av uppdraget.

Kommunstyrelsen ska underrätta den kommunala centralvalnämnden om namn och kontaktuppgifter för valnämndernas och valbestyrelsernas ordförande och vice ordförande.

På valnämnden och valbestyrelsen tillämpas inte förvaltningsstadgans bestämmelser om förande, justering och delgivning av protokoll, hänskjutande av ett ärende till fortsatt sammanträde, kommunstyrelsens företrädares och kommundirektörens eller borgmästarens närvaro och rätt att yttra sig vid sammanträden, föredragning av tjänsteinnehavare, förfarandet när ett ärende tas upp till behandling i ett högre organ och inte heller om kommunens ekonomi (16 § i vallagen).

Valförrättare

Den kommunala centralvalnämnden förordnar valförrättare till ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet och till hemmaröstning. Valförrättare tillsätts inte separat för kommunalval och för välfärdsområdesval, utan alla valförrättare är valförrättare **vid bägge valen**.

Valförrättarna sköter förhandsröstningen på de allmänna förhandsröstningsställena samt hemmaröstningen (17 § i vallagen). Varje allmänt förhandsröstningsställe ska ha minst två valförrättare. Andra förhandsröstningsställena kan vid behov ha två eller flera valförrättare.

En valförrättare får inte vara under 18 år eller ha förklarats omyndig. En kandidat i någotdera valet eller kandidatens make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valförrättare. Om valförrättaren och kandidaten hör till samma kommun, välfärdsområde eller valkrets, blir valförrättaren icke-behörig att verka som valförrättare.

När förhandsröstning förrättas på ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet ska minst två valförrättare vara närvarande samtidigt. På andra förhandsröstningsställena med två eller flera utsedda eller tillförordnade valförrättare räcker det med endast en närvarande valförrättare när förhandsröstning förrättas.

Varje enskild hemmaröstning sköts av en valförrättare. Vid hemmaröstning ska valförrättaren se till att det vid hemmaröstningen utöver valförrättaren närvarar en av den röstande utsedd eller godkänd person som har fyllt 18 år och som inte sköter detta uppdrag i egenskap av valmyndighet. En person som är uppställd vid valet i fråga kan inte sköta detta uppdrag.

Förvaltningslagens bestämmelser om jäv tillämpas inte på valförrättare (17 § i vallagen). Motiveringen är att valförrättarens uppgifter och verksamhet kan jämföras med faktisk förvaltningsverksamhet. Alla valmyndigheters verksamhet styrs dock av den allmänna bestämmelsen 9 a § i vallagen, om förpliktande till **opartisk** skötsel av uppdraget.

Valbiträden på röstningsställena på valdagen

På varje röstningsställe ska ett valbiträde som valnämnden utsett vara närvarande. Flera biträden kan också utses. En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valbiträde eller ett biträde som den röstande utsett (73 § i vallagen). Biträdena ska sköta sina uppgifter noggrant i enlighet med valnämndens anvisningar. Alla valmyndigheters verksamhet styrs av den allmänna bestämmelsen 9 a § i vallagen, om förpliktande till **opartisk** skötsel av uppdraget.

Antal fullmäktigeledamöter i kommunen

I 16 § i kommunallagen föreskrivs om minimiantalet fullmäktigeledamöter utifrån antalet invånare i kommunen, men fullmäktige kan besluta att fler ledamöter ska väljas. Invånarantalet bestäms enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet vid utgången av den 30 november året före valåret. Om fullmäktige inte fattar något beslut om saken, blir antalet fullmäktigeledamöter automatiskt det minimiantal som anges i 16 § 1 mom. i kommunallagen.

Om fullmäktige år 2021 beslutat om ett större antal ledamöter än minimiantalet enligt 16 § i kommunallagen och ärendet inte behandlas och inget nytt beslut om antalet ledamöter fattas år 2024 kommer beslutet från 2021 att gälla i kommunalvalet år 2025. I så fall väljs samma antal fullmäktigeledamöter som i föregående kommunalval.

Om fullmäktige fattar beslut om ett större antal ledamöter än minimiantalet i lagen eller om ett tidigare beslut ändras, ska Justitieministeriet underrättas om detta senast 31.12.2024.

Justitieministeriet ska underrättas om beslut som fullmäktige fattat år 2024 om antalet fullmäktigeledamöter i två fall:

1. Om fullmäktige för första gången beslutat om ett större antal ledamöter än minimiantalet.
2. Om fullmäktige ändrar på sitt beslut från år 2021 om antalet ledamöter.

Kandidatuppställning vid kommunalval

Enligt 146 § i vallagen får kandidater vid kommunalval ställas upp av

- partier
- röstberättigade som har bildat en valmansförening.

Röstberättigade kommuninvånare kan, om de är minst tio, bilda en valmansförening. I kommuner där invånarantalet enligt de uppgifter som vid utgången av den 30 november 2024 finns i befolkningsdatasystemet är högst 1 500, får en valmansförening dock bildas av minst tre röstberättigade kommuninvånare, och i kommuner där antalet invånare är över 1 500 men högst 2 000, får en valmansförening bildas av minst fem röstberättigade kommuninvånare (150 § i vallagen).

Partier har rätt att ingå valförbund genom ömsesidig överenskommelse. Valmansföreningar har på motsvarande sätt rätt att bilda en gemensam lista. Ett parti, ett valförbund eller en gemensam lista har rätt att i en kommun ställa upp ett antal kandidater som är högst en och en halv gång så stort som antalet fullmäktigeledamöter som ska utses vid valet (147 § i vallagen). Bestämmelsen har tolkats så att det erhållna talet avrundas neråt. Om till exempel 13 fullmäktigeledamöter ska väljas får kandidaterna vara högst 19. En och samma person får vid samma val uppställas som kandidat endast för ett parti eller en valmansförening (148 § i vallagen).

Centralvalnämnden ska senast vid sitt sammanträde 24.2.2025 besluta till vem, var och när (datum och klockslag) de för centralvalnämnden avsedda kandidatansökningarna och andra handlingar som gäller kandidatuppställningen ska ges in. Angående beslutet och antalet fullmäktigeledamöter som väljs i kommunen ska det avfattas en kungörelse. Kungörelsen ska delges de valombud som partierna har uppgett och hållas framlagd i centralvalnämndens sammanträdeslokal samt offentliggöras på det sätt som kommunala tillkännagivanden görs kända (34 och 145 § i vallagen). Enligt 108 § i kommunallagen ska kommunala tillkännagivanden göras kända genom att de offentliggörs i det allmänna datanätet samt vid behov på något annat sätt som kommunen har fattat beslut om.

Partiernas och valmansföreningarnas ansökningar om publicering av kandidatlistorna och meddelanden om valförbund och gemensamma listor ska enligt 152 § i vallagen lämnas in hos centralvalnämnden senast 4.3.2025 före kl. 16.

Ansökningarna om offentliggörande av kandidatlistorna granskas vid centralvalnämndens sammanträde 10.3.2025. Om en kandidatansökan eller en anmälan om valförbund eller gemensam lista inte har lämnats till myndigheten inom föreskriven tid, ska den avvisas (36 § i vallagen). I 37 § i vallagen föreskrivs det om fastställandet av kandidaternas ordningsföljd.

Valombuden har rätt att senast 12.3.2025 före kl. 16 göra rättelser med anledning av anmärkningar och komplettera en kandidatansökan och de handlingar som fogats till den (38 § i vallagen).

De slutliga besluten om kandidatlistorna fattas i enlighet med 39 § i vallagen vid centralvalnämndens sammanträde. De kandidatansökningar som inkommit inom utsatt tid samt anmälningar om valförbund och om gemensam lista, mot vilka inga anmärkningar har framställts, ska godkännas.

Sammanställningen av kandidatlistorna utarbetas vid sammanträdet 13.3.2025 som ska inledas senast kl. 16 (41 § i vallagen). När sammanställningen är klar ska centralvalnämnden se till att de uppgifter om kandidaterna som finns i sammanställningen samt kandidaternas personbeteckning införs i det riksomfattande kandidatregister som förs av Justitieministeriet. Uppgifterna i registret är offentliga med undantag av personbeteckningarna.

Justitieministeriet ser till att uppgifterna i det riksomfattande kandidatregistret sänds i pappersutskrift till de kommunala centralvalnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna på förhandsröstningsställena i hemlandet och till Utrikesministeriet för vidare utdelning till förhandsröstningsställena. På detta sätt får väljaren möjlighet att studera de kandidater som är uppställda i hemkommunen, oberoende av var han eller hon förhandsröstar.

Kandidatdatasystemet och resultatuträkningssystemet är separata för kommunalval och välfärdsområdesv

Förhandsröstningsställena och röstningsställena på valdagen

De allmänna förhandsröstningsställena och förhandsröstningsställena för röstning på anstalt samt röstningsställena på valdagen är **de samma vid bägge valen** (9 § i vallagen). Röstningsställena inrättas alltså inte separat för kommunalval och för välfärdsområdesval. Allmänna förhandsröstningsställena utomlands inrättas genom förordning av statsrådet.

Kommunerna ansvarar för **förhandsröstningsställena**. Kommunstyrelsen ska i god tid före valet besluta om antalet och placeringen av de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen. Enligt 9 § i vallagen ska det finnas minst ett allmänt förhandsröstningsställe i varje kommun om det inte finns särskilda skäl för en annan lösning. Den röstberättigade kan rösta på vilket förhandsröstningsställe som helst, dvs. förhandsröstningen är inte bunden till hemkommunen.

Genom förhandsröstningsarrangemang kan kommunen påverka valdeltagandet. Därför bör det finnas tillräckligt med förhandsröstningsställena på olika håll i kommunen och på ställen där väljarna rör sig. På det sättet går det lätt att rösta på förhand. Till exempel bibliotek, samservicekontor och köpcentrum är lämpliga platser. Förhandsröstning kan också ordnas i ett fordon som kör omkring i kommunen, till exempel bokbussen. Tidtabellerna måste då planeras omsorgsfullt så att angivna tider och platser säkert håller streck.

Allmänna förhandsröstningsställena är öppna alla förhandsröstningsdagar, om inte kommunstyrelsen av särskilda skäl beslutar att vissa förhandsröstningsställena är öppna endast vissa dagar medan förhandsröstningen pågår. Det bör finnas åtminstone ett förhandsröstningsställe som är öppet alla sju dagar medan förhandsröstningen pågår.

Kommunstyrelsen beslutar om de dagliga öppettiderna för allmänna förhandsröstningsställena. Vardagar kan öppettiden börja tidigast kl. 8 och sluta senast kl. 20. På lördagar och söndagar är de motsvarande klockslagen kl. 9 och kl. 18.

Förhandsröstningsställena är också de sjukhus, verksamhetsenheter inom socialvården som ger vård dygnet runt och andra verksamhetsenheter inom socialvården som anges i beslut av kommunstyrelsen samt straffanstalter.

Förhandsröstning i anstalter förrättas under en eller högst två dagar de tider som valbestyrelsen bestämmer. Röstningen i anstalter är avsedd enbart för dem som vårdas eller har intagits där.

Den kommunala centralvalnämnden ska tillkännage de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet som finns inom kommunen samt förhandsröstningstiderna vid dem på det sätt som kommunala tillkännagivanden delges. Om det i kommunen finns allmänna förhandsröstningsställen där det är möjligt att förhandsrösta endast vissa tider, måste information om detta ges särskilt effektivt. Om förhandsröstning ordnas i fordon som kör omkring i kommunen krävs det likaså effektiv information om fordonets hållplatser och tidtabeller.

Justitieministeriets valanvisningar preciserar de lagstadgade förfarandena vid val. I anvisningarna redogörs bland annat för omständigheter som kommunstyrelsen bör beakta när den beslutar om allmänna förhandsröstningsställen.

Kommunstyrelsen ska också i god tid fastställa vilka **röstningsställen** som ska finnas i varje röstningsområde **på valdagen**. Av särskilda skäl kan ett röstningsställe förläggas utanför röstningsområdet eller utanför kommunen, om detta inte förorsakar väljarna oskäligen olägenheter (9 § 3 mom. i vallagen).

Dessutom kan förhandsröstning under de förutsättningar som anges i vallagen ordnas i den röstandes hem (hemmaröstning). Vid hemmaröstning förrättas förhandsröstningen vid en tidpunkt mellan klockan 9 och 20 som särskilt meddelas väljaren.

I planeringen och arrangemangen gällande säkerhet vid valen bör man också planera för exceptionella situationer. Kommunförbundets rekommendation om beredskap och säkerhet vid vallokaler har sänts till kommunerna 21.12.2023.

Röstningsställenas tillgänglighet, möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att delta och bevarandet av valhemligheten

Justitieministeriets valanvisningar preciserar de lagstadgade förfarandena vid val. Anvisningarna beskriver bland annat hur man säkerställer tillgängligheten i vallokalerna.

Riksdagens justitieombudsman har utfört oanmälda inspektioner på röstningsställena vid allmänna val. Vid inspektionerna har riksdagens justitieombudsman utrett tryggheten av valhemligheten, röstningsarrangemangen samt röstningsställenas tillgänglighet. Senast genomfördes sådana oanmälda inspektioner 2021 och 2023. Vid inspektionerna inför 2023 års riksdagsval konstaterades följande:

”Brister upptäcktes i tillgängligheten. Till en del av förhandsröstningsställena var det inte möjligt att på egen hand ta sig in med rullstol. Huvudsakligen var arrangemangen vid förhandsröstningsställen i sin ordning.”

Vid inspektionerna upptäcktes också att bristen på tillgängliga röstningsbåsar eller röstningsställen kunde äventyra bevarandet av valhemligheten.

Inspektionsprotokoll (på finska): [Oanmälda inspektioner vid vissa förhandsröstningsställen inför riksdagsvalet: i Reso, Åbo, S:t Karins, Pemar och Salo 23.3.2023](#) och [Oanmälda inspektioner vid vissa anstaltsröstningsställen inför riksdagsvalet: i Hyvinge \(boendeenhet för personer med intellektuell funktionsnedsättning\), Nurmijärvi \(boendeenhet inom mentalvård och missbrukarvård\) och Esbo \(boendeenhet inom äldreomsorgen\)](#). Protokollen har publicerats på adressen [Oikeusasiamies.fi](#)

Valfinansiering

<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2009/20090273> [lagen om kandidaters valfinansiering](#) (273/2009) <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2009/20090273> föreskrivs om kandidaternas valfinansiering och om redovisning av finansieringen bl.a. vid kommunalval och välfärdsområdesval. Syftet med lagen är att öka transparensen i valfinansieringen och informationen om kandidaternas eventuella bindningar samt att begränsa en ökning av kandidaternas kampanjkostnader. I [partilagen](#) (10/1969) föreskrivs om partifinansiering.

Med valfinansiering avses finansieringen av de kostnader för kandidaternas valkampanjer som uppkommer **tidigast sex månader före och senast två veckor efter valdagen** oberoende av när de betalas.

En kandidats valfinansiering kan bestå av

1. kandidatens egna medel eller lån som han eller hon har tagit upp,
2. bidrag som kandidaten, kandidatens stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten har fått,
3. annat bidrag.

Som valfinansieringsbidrag räknas prestationer i pengar, varor och tjänster och andra motsvarande prestationer. Sedvanligt frivilligarbete och sedvanliga gratistjänster betraktas inte som bidrag. Uppgifterna om valfinansieringen ska anges till bruttobelopp. Bidrag som inte har lämnats i pengar ska uppskattas och redovisas i pengar. Prestationer från en och samma givare till en kandidat, en kandidats stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten ska räknas samman och redovisas som ett enda bidrag.

En kandidat, en kandidats stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får inte för **kommunalvalet** från en och samma givare ta emot bidrag, direkt eller indirekt, till ett värde som överstiger **3 000 euro** (för välfärdsområdesvalet 6 000 euro). Bidrag från partier eller partiföreningar som avses i partilagen kan dock vara större än detta, om det inte innehåller bidrag som förmedlas från någon annan givare och som överstiger det nämnda beloppet. Utländska bidrag får tas emot endast från enskilda personer och från sådana internationella sammanslutningar och stiftelser som företräder kandidatens ideologiska hållning.

Bidrag från givare som inte kan klarläggas får inte tas emot utom då bidragen erhållits genom sedvanligt insamlingsarbete.

Enligt 19 § 2 mom. i kommunallagen kan kommunen **för att förbättra fullmäktigegruppernas verksamhetsförutsättningar** lämna ekonomiskt stöd för verksamheten inom fullmäktigegrupperna samt de åtgärder genom vilka fullmäktigegrupperna främjar kommuninvånarnas möjligheter att delta och påverka. Lagrummet verkar i sig

möjliggöra information om till exempel en fullmäktigegrupps verksamhet och ställningstaganden eller ordnande av diskussionsmöten kring dessa frågor, förutsatt att kommunen för sitt eget stöd inte har föreskrivit eller gett striktare anvisningar om detta än vad som föreskrivs i lag. Lagrummet utesluter inte heller några perioder från den stödberättigande verksamheten, t.ex. kampanjperioder för vissa val. Å andra sidan tillåter bestämmelsen inte att kommunens stöd används för att stödja kandidaternas valkampanjer i något val.

Kommunen har ålagts en skyldighet att vid beviljandet av stöd specificera stödets användningsändamål (19 § 2 mom. i kommunallagen). Kommunens möjligheter att ställa sådana villkor för det beviljade stödet som den anser nödvändiga eller meddela närmare anvisningar om användningen av stödet har inte begränsats. Stödbeloppet ska uppges i kommunens bokslut särskilt för varje fullmäktigegrupp.

Enligt 4 § 4 mom. i lagen om kandidaters valfinansiering får bidrag för **valkampanjen** inte tas emot från staten, välfärdsområden, välfärdssammanslutningar, kommuner, samkommuner, statliga affärsverk, välfärdsområdenas affärsverk eller kommunala affärsverk, offentligrättsliga föreningar, inrättningar eller stiftelser eller från bolag som staten, ett välfärdsområde eller en kommun har bestämmande inflytande i på det sätt som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen ([1336/1997](#)). Detta gäller dock inte sedvanlig gästfrihet. Det är förbjudet att använda kommunfullmäktigegruppens stöd för att ordna sådana tillställningar eller för sådan reklam som skulle utgöra en del av en enskild kandidats kampanj. Om stöd kanaliseras via en annan part till en kandidats kampanj, utgör det ett förmedlat stöd och omfattas därför av samma restriktioner som direkt stöd.

På en avgiftsbelagd reklam som hör till en valkampanj eller är avsedd att stödja kampanjen ska **namnet på den som betalat reklamen** framgå. Namnet på en enskild person får dock inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av den reklam som personen betalat för är mindre än 800 euro vid kommunalval (mindre än 1 500 euro vid välfärdsområdesval). [Läs mer](#)

Skyldiga att redovisa sin valfinansiering är vid kommunalval de som valts till fullmäktigeledamöter och de som valts till ersättare (i välfärdsområdesvalet de som valts till välfärdsområdesfullmäktige och de som valts till ersättare). En kandidat som samtidigt har varit uppställd i både kommunalval och välfärdsområdesval men blivit vald endast i det ena, är redovisningsskyldig för valfinansieringen för bägge valen. Således måste t.ex. en kandidat som blivit vald till ersättare i kommunfullmäktige och som har varit kandidat också i välfärdsområdesvalet men där inte blivit vald, redovisa sin valfinansiering i fråga om både kommunalvalskampanjen och kampanjen för välfärdsområdesvalet.

Bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas in för valkampanjen finns i 6 § i lagen om kandidaters valfinansiering. Den som är skyldig att lämna redovisning svarar för redovisningens innehåll (7 § i lagen om kandidaters valfinansiering).

Redovisningen om valfinansiering ska lämnas in till statens revisionsverk inom två månader efter att valresultatet har fastställts, dvs. senast 16.6.2025. Redovisningen av valfinansieringen görs i första hand i val- och partifinansieringstillsynens [e-tjänst](#). Redovisningen kan också göras på en blankett som fastställts av statens revisionsverk. Statens revisionsverk ska övervaka att skyldigheten att redovisa valfinansieringen fullgörs.

Varje kandidat kan bidra till att göra valfinansieringen mer transparent genom att lämna in en frivillig **förhandsredovisning** till statens revisionsverk med en plan för valfinansieringen och kostnaderna för valkampanjen tidigast den 31 dagen före valdagen. Kandidaten kan även förhandsredovisa uppgifter om redan influten finansiering eller sitt åtagande att iaktta det frivilliga kampanjtak som partierna enats om. Förhandsredovisningen lämnas på en blankett som fastställts av statens revisionsverk, i första hand via [tjänsteportalen](#) för val- och partifinansieringstillsynen.

Statens revisionsverk för ett **register över redovisningarna** av valfinansiering. Där registreras uppgifterna i redovisningarna och förhandsredovisningarna (för välfärdsområdesvalet också redovisningar i efterhand). Uppgifterna är offentliga. Redovisningarna publiceras på val- och partifinansieringstillsynens webbplats.

Mer information: <https://www.vaalirahoitusvalvonta.fi/sv/index.html>

Skatteförvaltningen har gett en [anvisning om behandling av valbidrag och valutgifterna vid beskattningen](#)

Valaffischering utomhus

Detta cirkulär innehåller anvisningar för valaffischering utomhus i områden som kommunen äger och besitter. Reklam längs landsvägar och utanför detaljplaneområden samt längs statens trafikleder regleras av [lagen om trafiksystem och landsvägar](#) (503/2005). Transport- och kommunikationsverket (Traficom) har gett ut en [föreskrift om reklam och annonsering invid vägar](#).

Kommunen har ingen lagstadgad skyldighet att ordna valaffischering. Affischeringspraxisen i kommunerna har baserat sig på de kommunala centralorganisationernas rekommendation som följts sedan 1970-talet. Genom rekommendationen ville man förenhetliga valaffischeringen, värna om stads- och landskapsbilden och hålla omgivningen snygg och städad. Valaffischeringen har blivit en tradition som fortfarande kan anses ha **informationsvärde**. Medborgarna har vant sig vid detta slag av reklam inför val.

Kommunerna kan **främja kommuninvånarnas delaktighet** på många sätt. Ibland är det fråga om lagstadgade rättigheter för kommuninvånarna att delta, ibland främjas delaktigheten på sätt som utvecklats av kommunerna själva och genomförs frivilligt. Kommunerna har traditionellt erbjudit partierna och valmansföreningarna möjlighet att sätta upp kandidataffischer i ställningar som reserverats för dem. I det första välfärdsområdesvalet slog kommunerna separat fast att utomhusaffischeringen för valet skulle göras centraliserat på områden som kommunen besitter. Det rekommenderas att man gör på samma sätt också vid kommunalvalet och välfärdsområdesvalet som bägge förrättas samtidigt.

Laglighetsfrågorna i samband med den kommunala valaffischeringen har i allmänhet gällt likabehandlingsprincipen, dvs. rättvisan vid fördelningen av affischplatser.

När affischplatserna utomhus väljs måste man beakta vallagens bestämmelser om att valaffischer inte får sättas upp på förhandsröstningsställena, röstningsställena eller i deras närhet så att affischerna kan anses inverka på väljarnas valfrihet. En utgångspunkt kan anses vara att valaffischerna inte får synas från röstningsstället eller vid ingången till det.

Vid valaffischering ska man dessutom beakta förbuden i 6 § i [ordningslagen](#) (612/2003) och 73 § i [vägtrafiklagen](#) (729/2018). Det är förbjudet att använda bländande eller vilseledande ljus som äventyrar den allmänna ordningen eller säkerheten eller sådan reklam som påminner om trafikregleringsanordningar eller annars äventyrar säkerheten. På en väg eller i dess omedelbara närhet får det inte uppsättas skyltar, markeringar eller anordningar som kan förväxlas med trafikanordningar eller göra trafikanordningar mindre synliga eller effektiva eller som kan blanda vägtrafikanter eller avleda deras uppmärksamhet. Polisen eller den som har rätt att sätta upp trafikanordningar får avlägsna en anordning som satts upp på ett lagstridigt sätt.

Valaffischering på kommunernas tillståndspliktiga områden

På de områden som kommunen har bestämmanderätt över rekommenderas det att valaffischeringen utomhus inleds en vecka innan förhandsröstningen börjar, dvs. 26.3.2025. Det rekommenderas att affischerna avlägsnas från kommunens tillståndspliktiga områden inom en vecka efter att valet avslutats.

Rekommendationen gäller:

1. Placering av kommunens valaffischramar på områden som kommunen äger och besitter samt på privata områden som kommunen och områdets ägare eller innehavare har avtalat om separat.
2. Platser för valaffischering som fastställts av kommunen på områden som kommunen äger och besitter, såsom gatuområden, om kommunen inte använder affischramar.

Placeringen av kommunens affischramar på den affischplats som tilldelas varje grupp som ställer upp kandidater bör, räknat från vänster till höger, stämma överens med ordningsföljden i sammanställningen av kandidatlistorna. För att undvika tomma affischplatser kan man höra sig för hos de olika grupperna om de tänker använda sin affischplats. Man kan då sätta ut ett sista datum för svar för att de inte ska gå miste om platsen. Man kan också kräva att grupperna lämnar in ett skriftligt meddelande eller en skriftlig förbindelse om att utnyttja affischplatserna. Förfarandet ovan följer också kraven enligt jämlikhetsprincipen. Om det ändå blir kvar tomma platser kan de användas för allmän valinformation.

Biträdande justitieombudsmannen har i sitt avgörande **27.2.2004 (1175/4/03)** ansett att en stads förfarande vid fördelningen av valaffischplatser har kränkt de krav som ett likvärdigt och jämbördigt bemötande ställer. Staden hade fördelat platserna mellan de partier och grupper som uppställt kandidater i relation till understödet vid föregående val så att en del av partierna fick mer affischplats än andra.

Kommunerna bör informera de partier, gemensamma listor och valmansföreningar som deltar i valet om tidpunkten för inledande av utomhusaffischering samt namn och kontaktuppgifter för de personer som ansvarar för utomhusaffischeringen i kommunen. För partiernas del finns det till **exempel skäl att underrätta lokalavdelningarna.**

Kommunens avgiftsbelagda valaffischplatser

Kommunen kan fritt ordna valaffischeringen utomhus på de områden som kommunen äger och besitter. Varje kommun beslutar själv om eventuella avgifter för affischplatser utifrån de lokala förhållandena. De eventuella avgifterna är beroende

av kostnaderna, hur tidigare praxis fungerat, servicens nivå, affischramarnas kvalitet, vem som har hand om upp- och nedmonteringen av ramarna, osv.

Väsentligt är att

- alla grupper som har ställt upp kandidater kan reservera samma antal affischplatser,
- om avgifter tas ut, ska de användas till att täcka de fastställda kostnaderna för kommunen
- avgifterna är lika stora för alla grupper som reserverat affischplatser.

Högsta förvaltningsdomstolen gjorde i sitt beslut **2005:62** en bedömning av den centraliserade valaffiseringen utomhus på stadens områden i samband med riksdagsvalet och av den ersättning som togs ut för skötseln av valaffiseringen. HFD ansåg att den centraliserade valaffiseringen ingick i kommunens verksamhetsområde. Det var inte lagstridigt att ta ut ersättning för att täcka kostnaderna för att sätta upp ställningar för valaffischer och hålla dem i skick.

Inom ett rutplaneområde som framgick av stadsstyrelsens allmänna anvisningar för valaffisivering var annan valaffisivering än stadens centraliserade affisivering förbjuden. HFD konstaterade att staden i princip hade rätt att själv besluta hur de områden den äger eller besitter används för affisivering. Beslutet har inte begränsat möjligheterna att affischera på områden som ägs eller besitts privat. Staden har med tanke på den allmänna ordningen, tryggheten och trivsamheten haft rätt att besluta att valaffiseringen arrangeras centraliserat på det sätt som anges i beslutet. Följderna av centraliserad valaffisivering för yttrandefriheten är inte oskäligen med tanke på målen.

Staden hade beslutat ta ut en ersättning på 840 euro av partierna och valmansföreningarna för att limma upp, ställa ut, sköta om och avlägsna affischerna. Avgiften täckte alla 50 affischramar som sattes ut på stadens område och 24 ramar på stadens broar. HFD konstaterade att avgiften för skötseln av valaffischerna hade fastställts utgående från arbetskostnaderna. Stadsstyrelsen hade inom ramen för sina befogenheter haft rätt att besluta att ta ut en avgift för skötseln av uppgiften, även om det inte finns några lagbestämmelser om en avgift för dylika uppgifter. Partier och valmansföreningar kan i sin valreklam använda också andra informationskanaler än affisivering utomhus. Den ovan nämnda avgiften begränsar inte yttrandefriheten på ett sätt som strider mot gällande bestämmelser och föreskrifter. Beslutet kränker inte heller principen om likabehandling.

Kommunen kan bestämma om platser för valaffisivering endast på de områden som den äger eller besitter. Om kommunens affischramar också sätts ut på privata områden måste kommunen få ägarens eller innehavarens samtycke. De kommuner som inte använder affischramar bör i varje fall utse platser för valaffisivering på de områden kommunen bestämmer över.

Reklam och annonsering invid vägar

Bestämmelser om reklam och annonsering invid vägar finns i 52 och 52 a § i [lagen om trafiksystem och landsvägar](#) (503/2005).

Transport- och kommunikationsverket (Traficom) har gett ut en [föreskrift om reklam och annonsering invid vägar](#). Traficom ger anvisningar om valaffisivering invid landsvägar och utanför detaljplaneområden samt inom detaljplaneområden på sådana

trafikområden som avses i 83 § 4 mom. i [markanvändnings- och bygglagen](#), från 1.1.2025 lagen om områdesanvändning, till exempel invid landsvägar som går genom kommunernas tätorter (vid statens trafikleder).

Affischerna får sättas upp **tidigast en månad före valdagen** och de ska avlägsnas senast en vecka efter att valet avslutats.

Enligt Traficoms föreskrift får en tillfällig annons som placeras på ett vägområde invid en landsväg

- vara högst 120 centimeter bred eller hög och ha en maximal storlek på 1 kvadratmeter
- inte ha innehåll, beteckningar eller färgskalor som används i vägmärken enligt vägtrafikförordningen eller påminna om formerna som används för vägmärken
- inte blända eller innehålla reflekterande material eller ytor
- inte vara belyst eller självlysande.

Traficoms föreskrift innehåller också anvisningar om bland annat placering och uppsättning av en tillfällig annons.

NTM-centralen övervakar på regional nivå placeringen av valaffischer invid landsvägarna, läs mer på [Tjänster och kontaktinformation](#)

Närmare upplysningar: [Kommunförbundets blankett för begäran om rådgivning](#) (kommunforbundet.fi)

FINLANDS KOMMUNFÖRBUND

Juha Myllymäki
Direktör för juridiska ärenden

Katriina Martikainen
Jurist

För kännedom

Justitieministeriet
Partiernas kommunalsekreterare